

Průkopníci Sharm el Sheikh: interview s Adelem Taherem

Byla jednou jedna sporná oblast, a sice hornatá poušť až mysticky fascinující, vystupující z jedné z nejkrásnějších vodních ploch na této Zemi, z Rudého moře. A tam, na Sinajském poloostrově, snilo několik potápěčů sen o životě, jehož rytmus budou udávat pouze pohyby písku a vlny moře, proto tam založili pravděpodobně nejoblíbenější potápěčskou destinaci na světě: Sharm el Sheikh. Byli to členové DAN a měli velice jasnou představu o péči pro turisty a o bezpečnosti při potápění. Uvědomovali si, že jestliže chtějí, aby se k nim potápěči vraceli, musí jim zajistit bezpečný návrat z každého jednotlivého ponoru...

Dr. Adel Taher, ve věku 59 let, je lékařem hyperbarického zdravotního střediska (HMC) v Sharm el Sheikhu a Dahabu od roku 1993, oblastním ředitelem DAN-Egypt od roku 1994 a potápěčským instruktorem od roku 1982. Dr. Taher je považován za špičkového odborníka na hyperbarickou medicínu.

- Sharm el Sheikh. Jak je to dlouho od doby, kdy jste se tam dostal poprvé?

Dr. Adel Taher

Do Sharm el Sheikhu jsme přijeli v noci 24. dubna 1982, po dlouhé a únavné jízdě po cestách, které celá léta nikdo neudržoval a které jsme neznali. Společně s přítelem ing. Faridem Atteiaou nám bylo umožněno připojit se k armádě a k první pracovní skupině civilistů určené k převzetí části „C“ Sinajského poloostrova od Izraelců na základě dohody uzavřené v Camp David. Samotný proces předání a převzetí byl mimořádný a byla by to látka na dlouhé povídání, ale v podstatě lze říci, že jsme byli první Egypťané, kteří se potápěli u Ras Mohamed poté, co nám bylo zmíněné území vráceno.

- Byla to láska na první pohled?

Dr. Adel Taher

Asi hodinu po překonání Suezského kanálu směrem na Sinai jsem si začal uvědomovat, že tato část země je něco úplně jiného v porovnání se vším, co jsem dosud ve svém životě viděl a zažil a ještě předtím, než jsem tam tehdy „strčil hlavu pod vodu“, věděl jsem najisto, že se mé plány do budoucna změní... a to dramaticky! Poušť a moře mne fascinovaly odjakživa a Sharm mně nabídl obojí měrou vrchovatou a v nádherném provedení.

- Sinajská poušť je známá svou mystičností. Působí na vás tak i nyní, s odstupem času a při každodenní rutině?

Dr. Adel Taher

Poušť nejen čistí hlavu a podporuje regeneraci organismu, ale také nepřetržitě testuje mentální i fyzické schopnosti každého jedince, to vše zároveň s poskytováním úžasného pocitu jakéhosi vznášení se nad zemí. Já mám poušť v Sharmu těsně u domu a za pouhých 15 minut jízdy autem se dostanu do nádherných údolí, o kterých nemá téměř nikdo ani potuchy, tam se cítím opravdu „na vrcholku světa“. Žádné pet lahve či prázdné obaly od jídla, dokonce ani nedopalky cigaret...příroda, jak ji zamýšlel Stvořitel. Dělán vše pro to, abych do své každodenní rutiny zařadil procházku se psem v poušti buď brzy ráno, nebo hodinu před soumrakem.

- Jaké bylo Rudé moře v době, kdy bylo ještě nedotčené? Co se změnilo?

Dr. Adel Taher

První nápadný rozdíl jsou zvuky. Dříve to byl, jak říkal Cousteau, „svět ticha“. Nejednalo se o absolutní ticho, i dříve jsme něco slyšeli, ale byly to přirozené zvuky moře: papouščí ryby uždibující korály a šumění vln, když se člověk pohyboval blízko břehu nebo u hladiny. Při troše štěstí bylo slyšet delfíny. Během první a druhé války v Zálivu jsme navíc všude slyšeli bzučení ponorkových sonarů! Nyní je slyšet hlavně motory lodí a člunů, signály instruktorů a členů posádky, kteří klepáním na žebříky přivolávají potápěče k výstupu z vody... I moře samotné se hodně změnilo. Dříve se tu nevyskytovaly žádné poškozené výčnělky korálů a na ploutve se nám nenamotávaly rybářské vlasce. Nenaráželi jsme na plastové šálky a lahve, ani na všechny možné obaly a plechovky od piva. A mořské dno bylo naprosto čisté. Takzvaný „rozvoj turistiky“ si bohužel vybral vysokou daň a nám nezbyvá, než ji splácet, mimo jiné i organizováním „úklidových“ ponorů v sudých dnech, kdy odstraňujeme vše, co v moři zanechal někdo jiný.

- Potápěčská komunita v Sharm el Sheikhu klade velký důraz na bezpečnost, ale vedla k tomu dlouhá cesta...

Dr. Adel Taher

Bezpečnost potápění je o svědomitosti. Když jsme začali, neměli jsme komoru, vyhledávací a záchranný tým, ambulance, ale ani intenzivní péči, proto jsme museli při výcviku velice zdůrazňovat otázku bezpečnosti. Před ukončením kurzu potápění na otevřených vodách se všichni mí studenti stali doslova odborníky na dekompresní onemocnění a první pomoc, ale i na správný postup při bodnutí jedovatou rybou. Divemaster musel dokázat ještě více, např. zašívát rány a aplikovat infuze, kdykoli to bylo zapotřebí. Možná to bylo poněkud neortodoxní, ale zachraňovalo to životy. Zavedli jsme nová pravidla, např. nutnost mít na palubě kyslík a i dnes stále zdůrazňujeme, že by měl být všude k dispozici jednotný a účinný systém poskytování zdravotního kyslíku, např. systém DAN. Klíčem k úspěchu je uvědomělost. Proto tyto záležitosti probíráme s potápěčskými profesionály a majiteli i vedoucími potápěčských středisek, navíc jednáme s úřady, aby nám pomohly prosazovat bezpečnostní předpisy. Neříkám, že to funguje vždy a všude, ale my ve svém úsilí nepolevujeme. V roce 1993 jsem konečně dokázal dostat do Sharm el Sheikhu rekompresní komoru a tím se mi splnil můj velký sen. Zdejší hyperbarické zdravotní středisko již zachránilo tisíce životů. Pracuje nepřetržitě od března roku 1993 a nikdy se nestalo, že bychom odmítli nějakého pacienta v nouzi.

- A pak přišla ke slovu DAN Egypt...

Dr. Adel Taher

DAN-Egypt je pobočkou DAN-Europe. S profesorem Alessandro Marronim jsem se poprvé setkal v roce 1994, kdy nám náš společný přítel, nyní již zesnulý Rheinhard Berger, zorganizoval schůzku a my jeli z výstavy člunů v Německu (BOOT show) přímo do Roseta. Od prvního setkání až do dneška je Sandro naším skutečným přítelem, školitelem a ochráncem, stojícím při nás v dobrých i horších časech. Poskytl DAN-Egypt plnou podporu, což nám umožnilo rozšířit činnost a velmi účinně pomáhat všem členům DAN (ale i nečlenům) v případě nouzových záchranných akcí v Egyptě i v sousedních zemích. Kurzy DAN nabízené potápěčům změnily svou náplň směrem k vyšší bezpečnosti i odpovědnosti a troufám si říci, že členové DAN mají pro bezpečnost mnohem větší porozumění a pochopení než ostatní běžní potápěči. DAN-Egypt také přispěla k některým výzkumným projektům v rámci DAN Research a i nyní se neustále snažíme co nejlépe pochopit, „co je nesprávné a může vést k potápěčské nehodě“.

Hodně lidí se mne ptá na potápěčské nehody a já jim říkám: „Bezpečnost při potápění nevyžaduje nic víc než selský rozum, jenže to vypadá, že v dnešní době se selského rozumu silně nedostává“. DAN Europe však selský rozum nechybí!

- Vaše oblíbená potápěčská destinace?

Dr. Adel Taher

Těžko říci! Asi ty dva známé vraky lodí Numidia a Aida. Ale také stěna Ras Mohamed a severní výběžek korálu Jackson v Tiranské úžině.

Věřím však, že nejlepší místo na potápění na mne teprve čeká. Neustále sním, že najdu nějaké nádherné nové místo na jihu Rudého moře, někde v Halaiebu a Shalatinu. Nejúžasnější pocit je totiž prozkoumávat nějaké nové místo a být přesvědčen, že vlastní oči jsou úplně první lidské oči, které toto místo spatřily.

- Co byste jako odborník doporučil potápěčům, kteří se chystají přijet do Sharmu?

Dr. Adel Taher

Pít, pít a ještě více pít! Potápění tu je nádherné, ale také existuje hodně faktorů, které vedou k dehydrataci: cesta letadlem, suché a horké podnebí, mokrý oblek, čekání na slunci, než se připraví ostatní, dlouhé doby ponorů, protože teplota vody je velmi příjemná a viditelnost ideální, přitom potápěč dýchá suchý plyn z lahve, večer předtím pil nějaký alkohol a ráno si dal dva velké šálky silné kávy. Samozřejmě nepředpokládám, že by k tomu navíc dostal „cestovatelský průjem“ a trpěl mořskou nemocí při plavbě lodí!

Řešení pomocí orální rehydratace (Oral Rehydration Solution – ORS) se velice vyplatí, zároveň s promyšlenou ochranou citlivé pokožky před účinky prudkého slunce – to může dovolenou zachránit. Doufám, že se brzy setkáme a zvu vás na prohlídku naší rekompresní komory.

Dr. Adel Taher: fakta v čase

1982 – MB, BCh v oboru medicína a chirurgie, absolvent Káhirske univerzity

1982 – příjezd a první ponor v Sharm el Sheikhu

1982 – PADI instruktor scuba potápění na otevřených vodách a MSDT

1993 – otevření hyperbarického zdravotního střediska a jeho vedení ve funkci zdravotního ředitele

1994 – DAN Egypt – zdravotní ředitel: řešení potápěčských nehod, dostupnost na horké lince 24 hodin, vzdělávání potápěčů na téma bezpečnost při potápění a používání kyslíkových souprav, zajišťování pojištění profesionálních i rekreačních potápěčů, propagace bezpečného potápění, poradenství pro státní správu na téma bezpečnosti potápění, účast v různých projektech zdravotního výzkumu a na konferencích.

2006 – otevření hyperbarického zdravotního střediska v Dahabu a zařízení pro záchranné akce na moři (HMC)

2008 – výkonný ředitel zdravotní skupiny Sharm a nemocnice Sinai

2019 - Uveden do Mezinárodní síně slávy přístrojového potápění za sehrání „zásadní role při propagaci bezpečnosti potápění v oblasti Rudého moře“